

Сухораб Руслан Сергійович,

аспірант

(Національна академія Державної прикордонної служби України

імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-6661-0204>

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЬ НЕСВОБОДИ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

У статті розглядається питання організаційно-правового забезпечення діяльності місць несвободи Державної прикордонної служби України (ДПСУ) в умовах сучасних загроз для національної безпеки. У контексті збройної агресії російської федерації та реформування правоохоронної системи особлива увага приділяється вдосконаленню правового регулювання та організаційної структури місць тимчасового утримання осіб, затриманих на державному кордоні. Акцентовано на необхідності адаптації нормативно-правової бази до міжнародних стандартів, включаючи Європейську конвенцію з прав людини та практику Європейського суду з прав людини. У дослідженні наголошено на важливості збалансування прав затриманих осіб та потребі в оперативному реагуванні на загрози безпеці. Зокрема, підкреслено важливість розроблення механізмів для запобігання порушенням прав людини та підвищення ефективності громадського контролю, а також удосконалення механізмів надання медичної та правничої допомоги затриманим.

Ключові слова: місця несвободи, права людини, затримання порушників, пункти тимчасового тримання, спеціальні приміщення.

Постановка проблеми. Останні роки стали періодом безпрецедентних викликів для національної безпеки України, що зумовлено збройною агресією російської федерації, змінами в геополітичному середовищі, реформуванням правоохоронної системи та євроінтеграційними процесами. У цьому контексті особливої уваги потребує питання організаційно-правового забезпечення діяльності місць несвободи Державної прикордонної служби України, що є важливим елементом забезпечення правопорядку, дотримання прав людини та ефективного функціонування системи охорони державного кордону.

Сучасні загрози, пов'язані з нелегальною міграцією, торгівлею людьми, тероризмом та диверсійною діяльністю, вимагають вдосконалення правового регулювання та організаційної структури місць несвободи, які використовуються для тимчасового утримання осіб, затриманих у прикордонній зоні. Наявна нормативно-правова база в цій сфері залишається фрагментарною та потребує адаптації до міжнародних стандартів, зокрема положень Європейської конвенції з прав людини, практики Європейського суду з прав людини, стандартів ООН щодо поводження з ув'язненими та діяльності правоохоронних органів.

Актуальність наукового дослідження цієї тематики зумовлена необхідністю вироблення нових підходів до функціонування місць несвободи в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Важливо визначити баланс між забезпеченням прав затриманих осіб та необхідністю оперативного реагування на загрози національній безпеці. Зокрема, ключовими напрямками наукового аналізу мають стати питання відповідності вітчизняного законодавства міжнародним стандартам, розроблення механізмів запобігання порушенням прав людини, забезпечення ефективного громадського та відомчого контролю, вдосконалення матеріально-тех-

нічної бази місць утримання та підвищення кваліфікації персоналу.

Дослідження правового забезпечення діяльності місць несвободи Державної прикордонної служби України також має враховувати трансформацію правоохоронної системи в умовах інтеграції України до Європейського Союзу. Очікуваний вступ до ЄС передбачає імплементацію найкращих практик прикордонного контролю, підвищення рівня міжвідомчої та міжнародної координації, гармонізацію нормативно-правових актів з *acquis* ЄС. На особливу увагу заслуговує питання запровадження нових технологічних рішень для ідентифікації та обліку осіб, що перебувають у місцях несвободи, а також розроблення процедур їх ефективного правового захисту.

З огляду на воєнні дії та постійну загрозу ескалації з боку російської федерації необхідно переосмислити роль місць несвободи в контексті захисту суверенітету та територіальної цілісності України. Це вимагає глибокого аналізу питань режиму утримання осіб, підозрюваних у співпраці з ворожими силами, диверсійній діяльності чи незаконному перетині кордону, з одночасним дотриманням міжнародних гуманітарних стандартів.

Таким чином, наукове дослідження організаційно-правового забезпечення діяльності місць несвободи Державної прикордонної служби України є важливим та своєчасним. Воно сприятиме не лише вдосконаленню законодавства та практики правоохоронної діяльності, а й зміцненню правових гарантій людини, підвищенню рівня безпеки та ефективності державної політики у сфері прикордонного контролю.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Стосовно дослідження функціонування місць тимчасового утримання в Державній прикордонній службі України вагомий внесок зробили такі дослідники, як С.О. Абальмасов, В.Л. Зьолка, А.Ф. Мота та Л.В. Серватюк. Разом

із тим, як було виявлено, ступінь дослідження теми на теоретичному рівні є недостатньою, що в тому числі вказує на актуальність і необхідність її вивчення та аналізу. Актуальність теми, її значення для теоретичної науки та практики, а також недостатня дослідженість і обґрунтування окремих аспектів цієї проблеми стали основними чинниками вибору напряму дослідження.

Метою статті є аналіз організаційно-правового забезпечення діяльності місць несвободи ДПС України, зокрема в умовах воєнного стану, виокремлення проблемних питань їх діяльності в контексті захисту прав людини та надання рекомендацій щодо їх врегулювання.

Виклад основного матеріалу. У демократичній правовій державі забезпечення національної безпеки та територіальної цілісності нерозривно пов'язане з дотриманням прав і свобод людини. Державна прикордонна служба України (ДПСУ) виконує ключову функцію – охорону державного кордону, що зумовлює необхідність певних обмежень прав людини, зокрема права на свободу та особисту недоторканність. Такі обмеження є законними та виправданими, якщо вони відповідають принципам пропорційності, законності та необхідності в демократичному суспільстві. Вони передбачені як національним законодавством (Конституцією України, законами, що регулюють прикордонний контроль), так і міжнародними стандартами, зокрема Європейською конвенцією з прав людини. Зокрема, згідно з чинним законодавством, прикордонники мають право затримувати осіб, які порушили режим державного кордону, перевіряти документи та застосовувати заходи примусу у випадках, визначених законом [1]. Через це виникає питання про визначення стандартів протидії нелегальній міграції. Формулювання поняття та визначення стандартів щодо протидії нелегальній міграції в контексті охорони державних кордонів досі не є остаточно закріпленими, хоча в окремих випадках вони вже знаходять нормативне застосування. Наприклад, у Директиві Європейського Парламенту та Ради № 2008/115/ЄС цей термін використовується в назві. Документ установлює загальні правила та процедури, що діють у державах-членах ЄС стосовно громадян третіх країн, які перебувають на їх території незаконно та підлягають поверненню. При цьому підкреслюється необхідність дотримання основних прав, що впливають із загальних принципів права Співтовариства та норм міжнародного права, включаючи зобов'язання у сфері захисту біженців і прав людини. У широкому розумінні всі положення зазначеної Директиви формують систему стандартів, що регулюють порядок повернення громадян третіх країн. Водночас у тексті документа йдеться лише про «загальні стандарти», згідно з якими репатріація осіб має здійснюватися гуманно, з повним дотриманням їхніх основних прав і гідності [2]. Такі дії мають бути спрямовані виключно на досягнення законної мети – забезпечення безпеки держави і громадян, протидію нелегальній міграції, контрабанді та іншим загрозам. Таким чином, діяльність Державної прикордонної служби поєднує в собі правоохоронну та правоохисну діяльність, що є необхідною складовою частиною правової держави [3, с. 108–112].

Державна прикордонна служба України (ДПСУ) уповноважена здійснювати адміністративне затримання осіб відповідно до чинного законодавства. Це стосується, зокрема, іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перетнули державний кордон України і щодо яких прийнято рішення про передачу компетентним органам іншої держави, що потребує подальшого повідомлення

прокурора протягом 24 годин [4]. Тривалість затримання визначається законом і обмежується часом, необхідним для виконання відповідних процедур. Особи, затримані в адміністративному порядку, повинні утримуватися в спеціально обладнаних приміщеннях, що відповідають установленим нормам. Наразі існує два типи пунктів тимчасового тримання мігрантів, що перебувають у віданні ДПСУ: пункти тимчасового тримання – призначені для розміщення осіб, які незаконно перетнули державний кордон або порушили режим перебування в Україні, до вирішення питання про їх повернення або примусове видворення; спеціальні приміщення – використовуються для тимчасового розміщення затриманих осіб до передачі їх відповідним компетентним органам. Окрім зазначених приміщень, до місць несвободи, що перебувають під контролем ДПСУ, належать також мікроавтобуси для перевезення правопорушників, де особи можуть тимчасово утримуватися під час транспортування, зони для транзитних пасажирів у міжнародних аеропортах, де можуть утримуватися особи, яким відмовлено у в'їзді або які очікують рішення щодо свого правового статусу [5, с. 122–125]. Проте такий статус останніх не закріплений на рівні законодавства, та не передбачені механізми захисту прав людини, що, на нашу думку, не відповідає принципам правової держави.

Функціонування місць несвободи, в тому числі ДПСУ, регулюється національним законодавством і має відповідати міжнародним стандартам у сфері прав людини, включаючи гарантії належного поводження із затриманими та дотримання їхніх прав. Закон України «Про Державну прикордонну службу України» (п. 16 ст. 20) закріплює право органів, підрозділів, військовослужбовців та працівників Державної прикордонної служби (ДПС) України утримувати осіб, затриманих у порядку адміністративного провадження, в спеціально призначених для цього приміщеннях [1].

Порядок утримання затриманих осіб регламентується відповідною Інструкцією, затвердженою наказом МВС України від 30 березня 2015 року № 352 [6]. Тимчасове розміщення затриманих здійснюється в місцях тимчасового тримання (МТТ), що включають пункти тимчасового тримання (ПТТ) і спеціальні приміщення (СП) органів ДПС. ПТТ є спеціально обладнаними будівлями або комплексами будівель, що знаходяться на території управління органів охорони державного кордону. СП своєю чергою складається з одного або кількох приміщень у підрозділах охорони кордону. Контроль за дотриманням законності у МТТ покладено на начальника відповідного органу чи підрозділу охорони державного кордону. Також підрозділи з роботи з іноземцями та адміністративного провадження штабу цього органу здійснюють контрольні заходи. Начальник відповідає за використання МТТ, організацію утримання затриманих, забезпечення їх визначеними умовами та дотримання їхніх прав і свобод відповідно до законодавства [6]. Система тимчасового тримання затриманих у Держприкордонслужбі є позитивним елементом правоохоронної діяльності, оскільки забезпечує контрольоване та впорядковане розміщення осіб, що сприяє дотриманню їхніх прав і запобігає порушенням. Чіткий розподіл відповідальності між керівництвом підрозділів і спеціальними органами контролю зменшує ризик зловживань та сприяє прозорості процесу. Такий підхід також узгоджується з міжнародними стандартами поводження із затриманими, що є важливим кроком до зміцнення правової системи та підвищення довіри до правоохоронних органів.

Розділ III Інструкції № 352 визначає обов'язки посадових осіб, відповідальних за утримання затриманих осіб. Зокрема, начальник підрозділу тримання має інформувати посадову особу, яка веде провадження, не менше ніж за 12 годин до закінчення строку тримання, а також доповісти начальнику органу охорони державного кордону. Після закінчення терміну затримання начальник підрозділу зобов'язаний негайно звільнити особу та повідомити про це відповідних посадових осіб. За відсутності штатної посади, передбаченої Інструкцією № 352, обов'язки щодо утримання затриманих покладаються на іншу службову особу підрозділу. Якщо необхідно, медичні обов'язки може виконувати представник найближчого закладу охорони здоров'я за його згодою. Особу може бути поміщено у МТТ за наявності ознак адміністративного чи кримінального правопорушення, що підтверджується протоколом адміністративного затримання; протоколом затримання за підозрою у скоєнні кримінального правопорушення. Крім того, підставами можуть бути: акт про виявлення дитини без супроводу; акт приймання-передавання особи в межах міжнародних угод; рішення про розміщення в пункті тимчасового перебування іноземців; рішення суду [6]. Поміщення особи до місця тимчасового тримання на підставі чітко визначених правових документів є важливим механізмом забезпечення правопорядку та контролю за правопорушниками. Такий підхід сприяє юридичній визначеності та запобігає свавільному утриманню осіб. Європейський комітет із запобігання катуванням рекомендує, що у випадках затримання членів однієї сім'ї відповідно до законодавства про іноземних громадян слід докласти всіх можливих зусиль для запобігання їх роз'єднанню [7].

Заборонено утримання осіб, затриманих за правопорушення, що не належать до компетенції ДПСУ України, а також використання МТТ для дисциплінарного впливу чи витвердження. Прийом затриманих осіб до МТТ здійснює комісія під керівництвом начальника підрозділу тримання або старшого зміни охорони. До складу комісії входить медичний працівник, а також, за необхідності, інші особи. Якщо в затриманого є скарги на здоров'я чи тілесні ушкодження, його негайно направляють до медичного закладу [6]. Слід наголосити, що практика функціонування місць тимчасового тримання Державної прикордонної служби України засвідчує, що проведення медичного огляду особи під час її поміщення до таких установ відіграє ключову роль. З одного боку, він виконує профілактичну функцію, запобігаючи потраплянню осіб із небезпечними інфекційними захворюваннями, а також дає змогу вчасно виявити інші хвороби та за потреби надати відповідну медичну допомогу. З іншого боку, такий огляд дозволяє зафіксувати можливі тілесні ушкодження чи травми, що допомагає запобігти безпідставним звинуваченням посадових осіб в їх завданні. Оцінювання стану здоров'я осіб, затриманих за порушення прикордонного законодавства, є важливим аспектом забезпечення їхніх прав як індивідуально, так і для цієї категорії загалом. Особливої уваги потребують нелегальні мігранти, які можуть мати як фізичні, так і психоемоційні наслідки пережитих травматичних подій. Втрата звичного середовища, невизначеність щодо майбутнього та соціальна ізоляція часто призводять до погіршення психологічного стану, підвищення рівня тривожності, депресивних проявів та розвитку посттравматичного стресового розладу. З огляду на це присутність медичного представника під час поміщення особи до місць тимчасового тримання Держприкордонслужби є необхідною умовою для забезпе-

чення як належного рівня охорони здоров'я, так і дотримання прав людини в таких установах [8, с. 116–122].

Під час поміщення особи до МТТ оформляється особова справа, до якої додаються всі документи, що стали підставою для затримання, продовження строку тримання, звільнення чи примусового видворення. У разі примусового видворення до справи долучаються документи, що підтверджують факт залишення території України. Облік затриманих ведеться в журналі реєстрації: у ПТТ – начальником підрозділу тримання, у СП – начальником СП [6].

Розділ IV Інструкції № 352 визначає права та обов'язки затриманих осіб. Вони мають право захищати свої інтереси законними методами, отримувати інформацію про свої права зрозумілою мовою. Окремі права можуть бути обмежені через короткостроковість затримання. За наказом старшого зміни можуть застосовуватися заходи спеціального контролю (ізоляція в спеціальному приміщенні), якщо особа поводить себе агресивно, вчиняє напади або намагається втекти. Строк такого заходу не може перевищувати трьох годин, після чого начальник підрозділу ухвалює рішення про його припинення або продовження. Якщо затриманий систематично порушує режим утримання чи становить загрозу собі або іншим, його можуть перевести до окремого приміщення. Медичний працівник оцінює його стан та приймає рішення щодо можливості такого утримання, яке не може перевищувати трьох діб. Використання наручників або інших засобів зв'язування як дисциплінарного заходу заборонено [6]. Процедура оформлення затриманих у місцях тимчасового тримання (МТТ) є юридично врегульованою, що забезпечує документальне підтвердження всіх етапів затримання, продовження строків тримання чи примусового видворення. Регламентування прав затриманих, включаючи право на інформацію та захист, є позитивним аспектом, що сприяє дотриманню міжнародних стандартів. Однак можливість обмеження окремих прав через короткостроковість затримання і застосування спеціальних заходів контролю (ізоляція) вимагають чіткого дотримання законності, щоб запобігти порушенню прав людини. Заборона використання наручників як дисциплінарного заходу є важливою гарантією захисту від свавільного поводження.

Затримані особи можуть підлягати звільненню, зокрема в таких випадках: у разі закінчення строку тримання; передачі до інших органів; втрати підстав для утримання; набрання чинності рішенням суду про зміну запобіжного заходу або звільнення. Звільнення здійснюється начальником підрозділу тримання або іншою уповноваженою особою. Медичний працівник проводить передзвільнювальний огляд та, за потреби, надає медичну допомогу. У разі смерті затриманої особи орган ДПСУ повідомляє прокурора та проводить службове розслідування. До затриманих можуть застосовуватися фізичні заходи впливу, спеціальні засоби та вогнепальна зброя в разі загрози життю чи здоров'ю людей. Перед їх застосуванням (якщо дозволяють обставини) має бути оголошено попередження. Заборонено застосовувати такі засоби щодо вагітних жінок, літніх осіб, осіб з інвалідністю та неповнолітніх, за винятком випадків групового або збройного нападу. Усі особи, до яких застосовано заходи фізичного впливу, підлягають медичному огляду, а прокурора негайно інформують про такі випадки [6]. Варто звернути увагу на те, що закріплені на рівні законодавства вищезгадані положення є гарантіями дотримання прав осіб, що поміщаються чи перебувають у місцях несвободи ДПСУ.

Аналізуючи діяльність місць тимчасового тримання Державної прикордонної служби України, можна виокремити низку проблемних аспектів, що потребують удосконалення на законодавчому та практичному рівнях. Одною з них є відсутність єдиного чіткого механізму контролю за дотриманням прав затриманих осіб. Хоча контроль за діяльністю МТТ здійснюється відповідними підрозділами ДПСУ, суб'єктами Національного превентивного механізму та прокуратурою, в законодавстві немає чіткого механізму незалежного контролю, що може призводити до порушень прав затриманих осіб.

Медична допомога затриманим особам надається в межах можливостей медичних працівників ДПСУ або найближчих медичних закладів. Однак у випадку серйозних проблем зі здоров'ям це може бути недостатньо оперативним та якісним. Законодавство передбачає перелік підстав для затримання осіб, однак у деяких випадках вони можуть трактуватися доволі широко. Це може призводити до ситуацій, коли затримані перебувають у МТТ довше, ніж необхідно. Посадові особи, відповідальні за затриманих осіб, не завжди мають належну підготовку щодо прав людини, поводження із затриманими та реагування на кризові ситуації. Хоча затримані особи мають право на адвоката, фактичний доступ до кваліфікованої правової допомоги є обмеженим через територіальну віддаленість адвокатів або складність комунікації.

У зв'язку з вищенаведеним було виокремлено шляхи усунення вказаних недоліків. Так, зокрема, необхідно запровадження незалежного моніторингу МТТ, що передбачає внесення змін до Закону України «Про Державну прикордонну службу України», які передбачатимуть регулярний незалежний аудит умов утримання затриманих осіб, а також включення представників правозахисних організацій до складу комісій із перевірки діяльності МТТ. Наступним аспектом нами виділено покращення надання медичних послуг, що може бути реалізовано законодавчим урегулюванням механізму швидкого доступу затриманих до кваліфікованої медичної допомоги, а також розробленням стандартних медичних протоколів для затриманих осіб у співпраці з МОЗ України. Крім того, необхідно чітко регламентувати строки і підстави затримання шляхом внесення змін до Інструкції, затвердженої наказом МВС України

№ 352 від 30.03.2015, щодо недопущення розширеного тлумачення підстав для затримання. Також цьому сприятиме вдосконалення механізму оскарження затримання особи та його перегляду компетентними органами. З метою покращення доступу до правової допомоги необхідно передбачити в законодавстві механізм гарантованого доступу до адвоката, зокрема можливість залучення дистанційних юридичних консультацій, а також розширити співпрацю із Центрами безоплатної правової допомоги для забезпечення оперативного доступу затриманих осіб до адвокатів. Реалізація цих заходів, на нашу думку, сприятиме вдосконаленню діяльності місць несвободи ДПСУ, дотриманню прав людини та відповідності діяльності органів охорони державного кордону міжнародним стандартам.

Висновки. Загалом, питання організаційно-правового забезпечення діяльності місць несвободи Державної прикордонної служби України є критично важливим для забезпечення національної безпеки, ефективного прикордонного контролю та дотримання прав людини. В умовах агресії з боку росії та впливу національних та міжнародних реформ важливо визнати необхідність адаптації законодавства до міжнародних стандартів, зокрема Європейської конвенції з прав людини, та ефективного регулювання процесів тимчасового утримання осіб, які порушують прикордонні правила. Забезпечення належних умов утримання осіб у місцях несвободи, що підпадають під контроль ДПСУ, вимагає постійного вдосконалення правових механізмів, зокрема для протидії нелегальній міграції та запобігання правопорушенням на кордоні. Водночас важливо враховувати аспект гуманітарного законодавства, щоб уникнути порушення прав затриманих осіб і забезпечити прозорість процесу. Реформування правової бази в рамках європейської інтеграції передбачає гармонізацію законодавства та імплементацію найкращих міжнародних практик. Одним із пріоритетних напрямів є вдосконалення механізмів надання медичної та правничої допомоги затриманим особам, а також створення ефективних механізмів громадського та відомчого контролю. З огляду на численні виклики, пов'язані з воєнним станом, зміцнення системи правового забезпечення у сфері прикордонного контролю є важливим етапом на шляху до досягнення високих стандартів безпеки та прав людини.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Державну прикордонну службу України» від 03.04.2003 р. № 661-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 27. Ст. 208.
2. Directive 2008/115/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AL%3A2008%3A348%3ATOC>
3. Sukhorab R. Certain elements of the mechanism for realization of human rights in Places of detention of the state border service of Ukraine. *Slovak international scientific journa*. 2025. № 92. 113 p.
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України від 22 вересня 2011 року № 3773-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19–20. Ст. 179.
5. Місця несвободи в Україні / кол. авт. Харків : «ХІСД», 2013. 224 с.
6. Наказ МВС України «Про затвердження Інструкції про порядок тримання затриманих осіб в органах (підрозділах) охорони державного кордону» від 30.03.2015 р. № 352.
7. Утримання мігрантів під вартою : стандарти Європейського комітету з питань запобігання катуванням. URL: <https://rm.coe.int/1680998625>
8. Король М.О. Особливості поміщення осіб в місця тимчасового тримання Державної прикордонної служби України в контексті дотримання їх прав. *Київський часопис права*. 2021. № 3. С. 116–122.

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2003). Zakon Ukrainy "Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy" No. 661-IV [Law of Ukraine "On the State Border Guard Service of Ukraine" No. 661-IV]. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], (27), 208. [in Ukrainian].
2. Directive 2008/115/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0115&qid=1743088577680> [in English].
3. Sukhorab, R. (2025). Certain elements of the mechanism for realization of human rights in places of detention of the State Border Service of Ukraine. *Slovak International Scientific Journal*, (92), 113 p. [in English].
4. Verkhovna Rada of Ukraine. (2011). Pro pravovyi status inozemtsiv ta osib bez hromadianstva: Zakon Ukrainy No. 3773-VI [On the legal status of foreigners and stateless persons: Law of Ukraine No. 3773-VI]. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], (19–20), 179. [in Ukrainian].
5. Koleytyv avt. (2013). Mistsia nesvobody v Ukraini [Places of detention in Ukraine]. Kharkiv: KhISD. 224 s. [in Ukrainian].
6. Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy. (2015). Nakaz MVS Ukrainy "Pro zatverdzhennia Instruktsii pro poriadok trymannia zatrymanykh osib v orhanakh (pidrozdilakh) okhorony derzhavnoho kordonu" No. 352 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine "On approval of the Instruction on the procedure for holding detained persons in the bodies (units) of the state border protection" No. 352]. [in Ukrainian].
7. Yevropeiskyi Komitet z pytan zapobihannia katuvanniam. (n.d.). Utrymannia mihrantiv pid vartuju: standarty Yevropeiskoho komitetu z pytan zapobihannia katuvanniam [Detention of migrants: Standards of the European Committee for the Prevention of Torture]. Retrieved from <https://rm.coe.int/1680998625>. [in Ukrainian].
8. Korol, M. O. (2021). Osoblyvosti pomishchennia osib v mistsia tymchasovoho trymannia Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy v konteksti dotrymannia yikh prav [Features of placing persons in temporary detention facilities of the State Border Guard Service of Ukraine in the context of ensuring their rights]. *Kyivskyi chasopys prava – Kyiv Journal of Law*, 3, 116–122 [in Ukrainian].

Sukhorab Ruslan,

Postgraduate Student

(Bohdan Khmelnytskyi National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine, Khmelnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-6661-0204>

ORGANIZATIONAL AND LEGAL SECURITY OF THE ACTIVITIES OF THE STATE BORDER SERVICE OF UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS

The article examines the organizational and legal framework for the operation of detention facilities under the State Border Guard Service of Ukraine (SBGS) amid contemporary threats to national security. In the context of the armed aggression by the Russian Federation and the ongoing reform of the law enforcement system, special attention is given to improving the legal regulation and organizational structure of temporary holding facilities for individuals apprehended at the state border.

The article emphasizes the necessity of aligning the regulatory framework with international standards, including the European Convention on Human Rights and the case law of the European Court of Human Rights. The study highlights the importance of balancing the rights of detainees with the need for prompt responses to security threats. In particular, it underscores the significance of developing mechanisms to prevent human rights violations, enhancing the effectiveness of public oversight, and improving the provision of medical and legal assistance to detainees.

The author raises issues concerning the organizational and legal support for the operation of SBGS detention facilities and their impact on ensuring compliance with human rights standards. The article also analyzes the influence of Ukraine's integration into the European Union on border service reforms and proposes measures to improve the identification of individuals held in detention facilities.

The conclusion states that strengthening the legal framework and implementing new technologies and practices to safeguard detainees' rights are essential elements for developing the rule of law and enhancing Ukraine's security in wartime conditions.

Key words: places of detention, human rights, detention of offenders, temporary holding facilities, special premises.